

Một số bệnh lý sinh sản thường gặp ở lợn đực giống

1. Vô tinh

Là hiện tượng không có tinh trùng ở trong tinh dịch. Tinh trùng không được hình thành và vô tinh xảy ra trong bệnh ẩn tinh hoàn (cả 2 tinh hoàn), tinh hoàn kém phát triển, các quá trình thoái hoá trong tinh hoàn do thiếu dinh dưỡng, do bệnh, do sử dụng đực quá mức hoặc do viêm ống dẫn tinh. Cần loại thải những con đực giống này.

2. Ít tinh

Là giai đoạn trung gian chuyển tiếp đến hiện tượng vô tinh hoặc quá trình tạo tinh đang hồi phục. Trong bệnh này ở tinh dịch số lượng tinh trùng ít, đôi khi hoạt động của con đực rất tốt nhưng sức sống của tinh trùng lại rất yếu. Nguyên nhân gây nên hiện tượng này cũng giống như nguyên nhân gây nên vô tinh, để khắc phục, cần loại bỏ các yếu tố bất lợi:

- Nếu tinh hoàn kém phát triển cần cải thiện thức ăn và chăm sóc đực giống tốt, có thể dùng huyết thanh ngựa chữa hoặc mát xa tinh hoàn; phương pháp hiệu quả là cho đực tiếp xúc với nái chịu đực.

- Nếu quá trình tạo tinh rối loạn do thức ăn thì cần cải thiện thức ăn (bổ sung giá đỗ, ngô mầm, thóc mầm, trứng gà...).

3. Lạnh tinh

Là trường hợp tinh trùng không chuyển động ở trong tinh dịch tươi, nguyên nhân gây chứng bệnh này rất nhiều nhưng phổ biến hơn cả là do rối loạn chức năng của phó tinh hoàn. Các quá trình viêm cấp tính và mãn tính tinh hoàn, phó tinh hoàn và các màng của chúng xảy ra do nhiễm trùng, chấn thương và băng giá gây nên rối loạn chế độ điều tiết nhiệt trong quá trình tạo tinh trùng ở trong tinh hoàn và giữ chúng ở trong ống dẫn của phó tinh hoàn. Các nguyên nhân đó dẫn đến tinh trùng bị chết, bất động và thay đổi thành phần cấu tạo. Lạnh tinh tạm thời có thể xảy ra khi nhiệt độ tinh hoàn tăng cao do nhiệt độ môi trường quá nóng hoặc do chuồng bẩn phân rác bám chặt lên bìu tinh hoàn làm tăng nhiệt. Chứng lạnh tinh xảy ra khi các tuyến sinh dục phụ và túi đưng tinh của ống dẫn tinh bị bệnh, khi xuất tinh các chất tiết bệnh lý trộn lẫn vào tinh làm tinh trùng yếu đi hoặc bị chết.

Lạnh tinh còn gặp khi nghỉ lâu giữa 2 lần giao phối hoặc chế độ sử dụng bất hợp lý, chế độ ăn uống không bảo đảm, thức ăn thiếu vitamin và khoáng chất, thiếu vận động. Trong trường hợp này cần loại bỏ các yếu tố bất lợi. Hàng ngày, cần vệ sinh bao tinh hoàn lợn đực bằng nước sạch. Trong mùa hè cần tắm mát hàng ngày.

4. Tinh trùng kỳ hình

Kiểu kỳ hình của tinh trùng có các dạng sau: đầu biến dị, có hai đầu, gãy cổ, đầu cách ly, đuôi cong hoặc bẻ gập, hai đuôi, đuôi to... Tinh trùng có đầu to quá hoặc bé quá liên quan đến sự rối loạn chức năng của tinh hoàn (viêm mãn tính, bị nóng quá). Nếu tinh trùng bị dị dạng đuôi và đập thì liên quan tới trạng thái bệnh lý ở ống dẫn tinh, các tuyến sinh dục phụ, rối loạn chức năng điều nhiệt của bao tinh hoàn hoặc do tinh hoàn quá nóng. Trường hợp đuôi tinh trùng bị vụn có thể là do nước lạnh lẫn vào tinh. Yêu cầu tối thiểu cho hoạt lực tinh trùng là 0,8; nếu quá 20% kỳ hình sẽ phải loại thải. Thường xuyên kiểm tra chất lượng tinh dịch để có biện pháp khắc phục kịp thời.